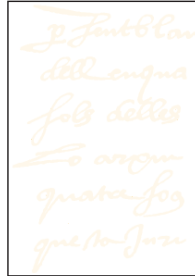

ARXIUS

BUTLLETÍ DEL

NÚMERO 10

SERVEI D'ARXIUS

ESTIU 1996

Els documents de la Conselleria de Cultura dels anys de la II República tot indica que foren dels que més patiren la confiscació, la dispersió i/o la destrucció de què fou objecte la documentació pròpia de la Generalitat a la fi de la guerra de 1936-39. Aquesta situació dificulta, sens dubte, un coneixement precís del que fou l'obra efectiva de cultura de la Generalitat en aplicació de l'Estatut d'Autonomia de 1932, i explica, en part, que encara avui sigui insuficientment coneguda, particularment en l'àmbit del patrimoni cultural. Allò que se'n coneix prové, sobretot, de les publicacions oficials i institucionals de l'època, i de memòries i altres testimonis i documents personals (M. Joseph i Mayol, A. Duran i Sanpere, C. Pi Sunyer, per exemple). Pel seu valor programàtic, ocupa un lloc molt destacat, entre les publicacions institucionals de l'època, l'*Obra de Cultura* (Generalitat de Catalunya, 1932), que conté un mapa de la «Xarxa de les institucions culturals de la Generalitat a Catalunya». Però els projectes dels primers anys d'autogovern es van veure ajornats i trasbalsats, primer, pel forçat parèntesi subsegüent al 6 d'octubre de 1934, i, després, per la guerra. L'esclat de la guerra i la situació revolucionària que es descabdellà al país determinaren que la prioritat central de la Conselleria de Cultura quant al patrimoni cultural fos, a partir d'aquell moment, de preservar-ne la integritat. La transcendència, l'embalum, els positius resultats d'aquesta tasca de salvació física del patrimoni i la divulgació que se'n va fer (*Le sauvetage du patrimoine historique et artistique de la Catalogne*, Comissariat de Propaganda de la

QÜESTIONS DE TREBALL

L'ARXIU DE LA CORONA D'ARAGÓ I ELS ALTRES TRASPASSOS D'ARXIUS A LA GENERALITAT DE CATALUNYA DURANT LA II REPÚBLICA

Generalitat de Catalunya, 1937) han fet que, amb el pas dels anys, molt sovint restin en un segon pla les actuacions menades per la Conselleria en el curt però efectiu període de normalitat. Pel que fa concretament al patrimoni documental, aquest «oblit» és molt evident. El que hom més sol conèixer, en matèria d'arxius, de l'obra de la Generalitat durant la II República és la ingent i extraordinària tasca de

salvació de fons portada a terme des de la Secció d'Arxius, sota la direcció tan responsable i destacada d'Agustí Duran i Sanpere. El mateix A. Duran i Sanpere, que intervingué directament en la política d'arxius de la Generalitat des de la creació del Consell de Cultura (1931), ens deixà una àmplia memòria sobre *Els arxius documentals de Catalunya durant la guerra dels anys 1936-1939*, publicada sencera el 1975; essent, en canvi, del tot lacònic sobre l'actuació precedent. Lògicament, de seguida d'entrar en vigor l'Estatut d'Autonomia de 1932, el fonamental de l'activitat de la Generalitat en matèria de patrimoni cultural tingué caràcter normatiu i, a l'ensens, de concreció i assumpció de les competències objecte de traspàs. En l'apartat legislatiu destacà, sobretot, la Llei de conservació del patrimoni històric, artístic i científic de Catalunya (3 juliol 1934). En matèria d'arxius, la fita més important de cara al desplegament de les competències estatutàries fou l'aprovació, per part del Govern central (decret del 5 d'octubre de 1934) dels acords de la Comissió Mixta per a la implantació de l'Estatut de Catalunya (creada el 21 de novembre de 1932). L'Estatut de 1932 establí que «la Generalitat s'en-

SUMARI

QÜESTIONS DE TREBALL

L'ACA i els altres traspassos d'arxius a la Generalitat de Catalunya durant la II República

AGENDA

NOUS FONDS I DOCUMENTS INGRESSATS ALS ARXIUS

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

BIBLIOGRAFIA

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Els documents de la Secció d'Arxius de la Generalitat de Catalunya (1931-1940)

carregarà dels (...) arxius, menys el de la Corona d'Aragó». L'exclusió de l'ACA de l'àmbit competencial de la Generalitat va motivar la reacció d'historiadors i arxivers catalans. F. Duran i Cañameras ho qualificà com «una cosa completament irracional». La inadequada i postissa denominació, «ACA», aplicada a l'Arxiu Reial de Barcelona des de mitjan segle XVIII, aleshores i avui genera no pas pocs equívocs, si hom no coneix el contingut de l'arxiu i les funcions que ha exercit durant les dues últimes centúries. De la confusió inicial, ingènua o interessada, es va passar a un examen més fonamentat del tema. Si l'Estatut aprovat per les Corts espanyoles no era modificat, l'ACA havia de ser de competència estatal, partint del criteri de contenir documents referits a altres territoris de l'antiga Corona catalanoaragonesa, més enllà del Principat. Però l'aplicació d'aquest criteri porta, amb tota lògica, a donar un altre tractament als moltíssims fons custodiats a l'ACA procedents d'institucions exclusives del Principat (Generalitat, Junta napoleònica, Consell de Cent, etc.). La Comissió Mixta de Traspassos Estat-Generalitat va assumir el fet evident dels «fons agregats» al «conjunt documental bàsic i permanent» (Arxiu Reial de Barcelona) de l'ACA a partir del segle XIX. Aquests fons, per acord unànim de la Comissió Mixta, foren traspassats a la Generalitat. Es tractava de «diverses col·leccions documentals totalment alienes a la Corona d'Aragó, recollides en la seva major part pel zel dels arxivers per a la seva conservació» durant el segle XIX fins al 1932. Concretament, es feia esment explícit de l'arxiu de la Generalitat o Diputació del General suprimida per Felip V, de «la documentació històrica de la Junta Superior del Principat de Catalunya durant la guerra de la

Independència», dels documents de monestirs catalans que Pròsper de Bofarull ingressà a l'ACA per una real ordre de 1836 i altres fons de la mateixa tipologia procedents de les delegacions d'Hisenda de les quatre províncies catalanes, i de la documentació recollida al Consell d'Hisenda de Barcelona que procedeix «del Convent de Monges de Sant Joan de Jerusalem, llibres i papers del Col·legi d'Adroguers i Confiters, i altres gremis de Barcelona, i fons municipals, igualment aliens a l'esmentat Arxiu» (ACA). Lògicament, no es deia res de l'arxiu de la Batllia General de Catalunya i fons annexos perquè aleshores no eren a l'ACA (ingressaren poc abans d'esclatar la guerra), ni de moltíssims altres fons del Principat que hi ingressaren a partir de 1939. No és balder de fer notar que bona part d'aquests ingressos efectuats just acabada la guerra eren fons i documents que la Generalitat de Catalunya havia concentrat al seu Arxiu General de Catalunya, que seria suprimit el 1939. En el cas concret dels fons de l'antiga Generalitat suprimida per Felip V, es reconegué que l'any 1821 ja havia estat restituit a la Diputació Provincial «de Barcelona» («de Catalunya», havia de dir; es tractava, o bé d'una errada, o bé del fet de considerar que la Diputació Provincial de Barcelona heretà els béns de l'efímera Diputació Provincial de Catalunya). Aquest fons va passar a ser de titularitat de la Generalitat. També s'acordà que els fons continguts a l'ACA, independentment que el seu titular fos la Generalitat o bé l'Estat, continuarien al mateix arxiu «per facilitar la labor dels investigadors», però amb la condició d'haver-se d'establir ne-

cessàriament un «règim de Patronat» per a l'ACA, les bases del qual havia de redactar la Comissió Mixta en un termini de seixanta dies.

A més d'aportar-se aquesta solució quant a l'ACA, pel mateix decret foren traspassats a la Generalitat els arxius de protocols, els de les audiències i els documents, còdexs i fons de monestirs catalans existents «en altres arxius històrics de l'Estat». Això darrer podia haver comportat el retorn a Catalunya de l'arxiu de Poble i els d'altres monestirs del país, que encara avui són a l'Archivo Histórico Nacional de Madrid. Aquest decret de traspassos fou publicat a la *Gaceta de Madrid* el 6 d'octubre de 1934, el mateix dia en què es produí la insurrecció de la Generalitat arran de la política menada pel Govern central. Òbviament, l'empresonament dels membres del Govern de la Generalitat i la suspensió de l'Estatut impediren l'exercici d'aquestes competències d'arxius que havien estat traspassades, particularment pel que fa a l'ACA. I tampoc no hi va haver temps material per fer gran cosa durant els mesos posteriors a les eleccions de febrer de 1936, fins a l'esclat de la guerra, que, com s'ha dit, trastocà les prioritats de la tasca de govern. És palès que aquest decret de traspassos de l'any 1934, que mereix un estudi atent i més comentaris dels que aquí són possibles, s'ha de tenir ben present en l'actual represa de l'autogovern, i, molt especialment, en el marc del debat i dels pronunciaments que hi ha a l'entorn de la solució que s'haurà de donar a l'ACA en compliment del marc constitucional i estatutari vigent.

Ramon PLANES I ALBETS

ARXIUS. Butlletí del Servei d'Arxius

<i>Edita</i>	Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
<i>Redacció</i>	Servei d'Arxius, carrer Portaferriça, 1, 08002 Barcelona
<i>Coordinació</i>	R. Planes i Albets, A. Ma-grinyà i Rull
<i>Fotocomposició</i>	Fernández, SL
<i>Impressió</i>	Rodergas, SA
<i>Tiratge</i>	2.500 exemplars
<i>Dipòsit legal</i>	B-17.466-93

AGENDA

Anoia: Campaña de recuperació del patrimoni documental en imatges d'Igualada, de l'1 de juny al 30 de setembre de 1996; Exposició *Documentació en imatges d'Igualada anteriors a 1936 i recopilades per l'Arxiu Històric Comarcal*, de l'1 de juny al 31 d'octubre de 1996 a la seu de l'Arxiu Comarcal. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC d'Igualada, tel. (93) 804 44 56.

Baix Camp: exposició *Imatges d'un món en guerra: 1939-1945*, del 17 al 30 de juny de 1996 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de Reus. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC de Reus, tel. (977) 34 27 54.

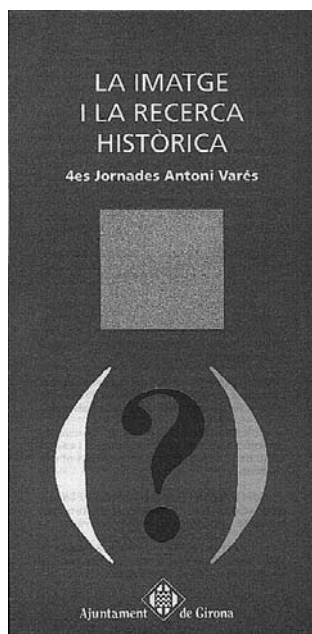
Baix Ebre: presentació del segon número de la revista *Recerca. Les darreres investigacions arxivístiques del territori històric de Tortosa*, primera setmana de setembre als Reials

Col·legis de Tortosa. Per a més informació, AHC de les Terres de l'Ebre, tel (977) 44 15 25.

Baix Empordà: *Curset pràctic d'introducció al llatí medieval* a càrrec de Josep M. Marquès i Planagumà, durant el mes d'octubre, a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC de la Bisbal d'Empordà, tel. (972) 64 18 01.

Baix Penedès: exposició *Imatges d'un món en guerra: 1939-1945*, del 25 de juliol al 31 d'agost, a la sala d'actes del Centre Cívic l'Estació, la Rambla, s/n, del Vendrell.

Conca de Barberà: exposició *El Santuari de la Serra en la història de Montblanc*, organitzada conjuntament per l'Arxiu Històric Comarcal de Montblanc i el Museu Comarcal, durant els mesos de setembre a desembre de 1996 a la seu del Museu Comarcal. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC de Montblanc, tel. (977) 86 04 92.

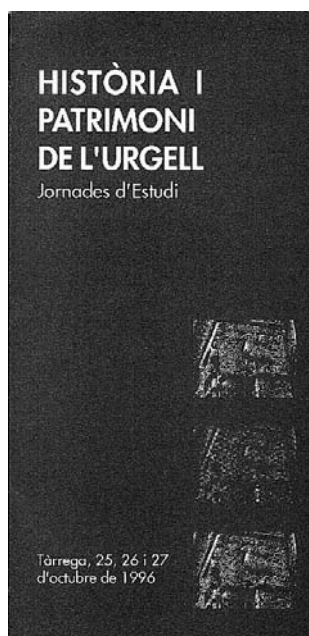

Garrotxa: *Beques ciutat d'Olot 1996*. Beca de ciències socials i humanes en l'àmbit de la comarca de la Garrotxa, convocades per l'Ajuntament d'Olot, a través del Museu Comarcal de la Garrotxa i l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot. Termini de presentació de projectes: fins al

31 d'octubre de 1996. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC d'Olot, tel. (972) 27 91 31.

Gironès: *La imatge i la recerca històrica. IV Jornades Antoni Varés*, els dies 19-22 de novembre de 1996 al Centre Cultural la Mercè, pujada de la Mercè, 12, 17004 Girona. Organitzades per l'Ajuntament de Girona i l'Associació d'Arxivistes de Catalunya. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Girona, tel. (972) 22 15 45.

Noguera: *I Curs d'estiu comtat d'Urgell. Els grans espais baronials a l'edat mitjana. Desenvolupament socioeconòmic*, els dies 10, 11 i 12 de juliol de 1996 a la seu del Consell Comarcal de la Noguera, passeig Àngel Guimerà, s/n, 25600 Balaguer. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC de Balaguer, tel. (973) 44 52 00.

Osona: exposició *Recull de Festes Majors*, els dies 4-31 de juliol de 1996 a la seu de l'Arxiu Històric Comarcal d'Osona, organitzada conjuntament per l'Arxiu Històric Comarcal d'Osona i l'Arxiu Històric Comarcal de Solsona. Per a més informació podeu adreçar-vos a l'AHC d'Osona, tel. (93) 883 34 04.

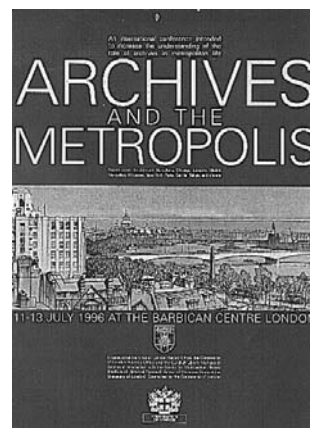
Segarra: *Curs d'introducció a la Paleografia*, els dies 9, 16 i 23 de no-

vembre de 1996. Per a més informació, AHC de Cervera, tel. (973) 53 17 18.

Urgell: *Història i patrimoni de l'Urgell. Jornades d'estudi*, Tàrraga, 25-27 d'octubre de 1996, organitzades per l'AHC de Tàrraga i el Museu Comarcal de l'Urgell. Per a més informació, tel. (973) 31 29 60 i 31 24 11.

Estat Units: *The Society of American Archivists. Annual Meeting, 60è Aniversari 1936-1996*, San Diego, Califòrnia, 25 d'agost - 1 de setembre 1996; per a més informació, TSAA, 600 South Federal, Suite 504, Chicago, Illinois 60605.

Gran Bretanya: *Archives and the Metropolis*, 11-13 de juliol de 1996. The Barbican Centre, Londres, organitzat per The Greater London Reader Office, The Corporation of London Records Office i The Guildhall Library Manuscript Section, amb la col·laboració de The Centre for Metropolitan History. Per a més informació cal adreçar-se a Greater London Record Office, 40 Northampton Road, London EC1R 0HB, tel. 171 332 3820.

Xina: *XIII Congrés Internacional d'Arxius*, 2-7 de setembre de 1996 a Beijing (Xina), organitzat pel Consell Internacional d'Arxius (CIA-ICA). Per a més informació cal adreçar-se a Organising Committee XIIIth International Congress on Archives, 21 Feng Sheng Hutong, Beijing 100032 (Xina), tel. 0086-10-617 14 13, fax. 0086-10-617 36 75.

Febrer-abril de 1996

Arxiu Històric Comarcal de la Bisbal d'Empordà: fons de l'Ajuntament de Fonteta, pressupostos i amillament (1943-1975), 1 capsa; protocols del districte notarial de la Bisbal d'Empordà (1970), 34 volums; fons patrimonial Bonet de Fonteta (1614-1948), 4 ml; fons de les cambres agràries de la Bisbal d'Empordà, Castell d'Empordà, Corçà, Cruïlles, Monells, Parlavà, Sant Sadurní i Vulpellac (1940-1992), 5 ml; llibre de despeses de l'Agrupament d'Indústries Ceràmiques de la Bisbal d'Empordà (1937-1938).

Arxiu Històric Comarcal de Cervera: manuscrit intítulat «Prontuario o manual para un regidor de la ciudad de Cervera. Año 1790», volum en octau amb cobertes de pergami, format per 20 folis + 115 pàgines + 15 folis, cedit en dipòsit per la Generalitat de Catalunya; 14 goigs de l'Agudà (Torà de Riubregós).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: segona transferència d'expedients d'interns del Centre Penitenciari de Figueres (1936-1975), 4 ml; impresos de Figueres donats per Joaquim Rosa (1897-1972), 1 capsa.

Arxiu Històric de Girona: sèries de cadastre de rústica i urbana (1950-1987), 22 ml; mapes i plànols del Centre de Gestió Cadastral- Institut Geogràfic Nacional (1950-1963), 375 unitats; fons de l'empresa metal·lúrgica Batlle Solés i Cia de Girona (1911-1972), 2,5 ml; documentació de l'Obra Sindical del Hogar (1954-1971), 1,5 ml.

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: fons de l'Ajuntament d'Igualada, documentació de secretaria (1940-1975), 20 ml; protocols del districte notarial d'Igualada (1969-1970), 12 volums; fons de les cambres agràries locals de Masquefa (1920-1992) i el Bruc (1920-1992), 1 ml; 100 negatius de vidre del fons Godó (1900-1930).

Arxiu Històric Comarcal de Montblanc: fons de l'Ajuntament de Conesa (1953-1990), 42 capsas de trasllat; documentació del fons de l'Ajuntament de Montblanc (1984-1995), 43,6 ml; fons de les cambres agràries de Forès (1947-1994), Passanant (1910-1994) i Vilaverd (1956-1995), 7,7 ml; 7 postals de Mont-

blanc cedides per Francesc Badia i Batalla.

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: documentació de l'Assemblea local de la Creu Roja d'Olot (1913-1980), 1,80 ml.

Arxiu Històric Comarcal d'Osona: fons del Consell Comarcal, documentació del Pla únic d'obres i serveis de Catalunya (1988-1995), 148 capsas; documentació de l'Institut Politècnic de Vic (1960-1978), 3 ml; fons de la cambra agrària de Gurb (1960-1994), 17 ml; documentació del Teatre Vigatà (1920-1985), 6 ml; col·lecció de fotografies de muntanya cedides per Antoni Pous (1940-1985), 2.000 unitats; 150 cartells i programes de la ciutat de Vic (1920-1994).

Arxiu Històric de Palafrugell: fons patrimonials Fina de Palafrugell (segles XII-XX), 1,30 ml i 294 pergamins, i Delofeu-Jofra (1724-1934), 0,12 ml; estatuts manuscrits de la Societat de Cambrers de Palafrugell (1919); estatuts manuscrits de la «Federación local de los Sindicatos Obreros de Palafrugell» (1918); plànols de la Costa Brava (finals s. XIX), 9 unitats; 2 fotografies del convent dels Carmelites (anys trenta); 1 fotografia dels treballadors del taller de maquinària per a la transformació del suro Trill de Palafrugell (1936); 9 fotografies de soldats palafrugellencs a Melilla i Cuba (finals segle XIX- primer terç segle XX); 2 fotografies de l'alcalde palafrugellenc Miquel Grassot i Montserrat (1r terç del segle XX).

Arxiu Històric Comarcal de Reus: fons de la cambra agrària de la Morena de Montsant (1988-1994), 1 capsa.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: documentació de l'àrea d'esports del Consell Comarcal de la Selva (1991-1992), 0,4 ml; fons de la Junta Electoral de Zona de Santa Coloma de Farners (1977-1995), 9 ml; documentació de la secció d'atletisme del Club Olímpic Farners (1986-1991), 0,75 ml; documentació del Consell Esportiu de la Selva (1978-1994), 1,6 ml; cambres agràries d'Amer (1936-1994) i Susqueda (1975-1994), 1,5 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: fons de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat, documentació del departament d'Es-

ports (1983-1989), expedients d'activitats classificades i fotografies del gabinet de premsa (1983-1994), 4,4 ml; protocols del districte notarial de Sant Feliu de Llobregat (1970), 58 volums; fons de la cambra agrària de Sant Feliu de Llobregat (1940-1994), 10 capsas de trasllat.

Arxiu Històric de Sitges: fons de la cambra agrària de Sitges (1956-1993), 1,2 ml; de la família Martínez Sardà (1680 i 1952), 0,5 ml; 122 fotografies (segle XIX-1983) i 4 pel·lícules de Sitges (1918, 1927, 1929 i 1931).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: tres llibres de comptes i un expedient d'obres del fons de l'Ajuntament de Solsona (1936-1979); tercer lliurament de documentació del fons de l'Ajuntament de Riner (segle XIX-1990), 6 ml; segon lliurament de documentació del fons de Consell Comarcal de Muntanya del Solsonès (1983-1988), 2 ml; documentació de la Mancomunitat d'Aigües del Solsonès (1933-1994), 0,25 ml; 3 protocols de J. Segú i Vilahur (1879-1880) i quatre cartes (1879-1880) del districte notarial de Solsona; fons de les cambres agràries i de la Mutualitat Agrària de la Molsosa (1961-1990) i Navès (segon lliurament) (1947-1986), 5,5 ml; fons de l'Escola de Capacitació Agrària del Solsonès (1977-1994), 3 ml; fons de l'Escola Pública La Vall de Lord de Sant Llorenç de Morunys (1947-1992), 3 ml; fons de la Germandat de la Mare de Déu del Claustre de Barcelona (1893-1996), 1 ml; documentació dels diaris *El Montañés* de Solsona i *La Verdad* de Pinell del Solsonès (1904-1918), 1 capsa i 2 carpetes; col·lecció de fotografies sobre la fauna de la comarca del Consell Comarcal del Solsonès, 136 unitats; documentació personal de M. Corominas de Solsona (1885-1972), 1 carpeta; escriptures notariales donades per J. Guilanyà de la Coma i la Pedra (1769-1844), 1 carpeta.

Arxiu Històric Comarcal de Sort: fons de l'Ajuntament de Farrera (segle XX), 10 ml, i Tírvia (segle XX), 14 ml; tercer lliurament de documentació del Consell Comarcal (1992-1994), 5 ml; 2 protocols de Tírvia i Sort del districte notarial de Sort (1895); fons de les cambres agràries de Llavorsí (1961-1994), Alins (1959-1994), Farrera (1961-1994) i Tírvia (1961-1994) 3,30 ml; documentació del Consejo local del Mo-

vimiento de Tírvia (1961-1974), 0,15 ml; quart lliurament de documentació del fons d'Esteve Albert i Corp (segle xx), 2 ml; 55 fotografies d'àmbit comarcal.

Arxiu Històric de Tarragona: fons de l'Ajuntament de Vespella de Gaià (1769-1981), 14 ml; protocols notariais de Tarragona (1894-1895), 12 volums; fons del Jutjat de Pau de Vespella de Gaià (1840-1975), 1,5 ml; expedients d'interns del Centre Penitenciari de Tarragona (1939-1974), Tortosa (1939-1953) i el Vendrell (1910-1951), 35 ml; fons de les cambres agràries del Tarragonès (1940-1975), 18 ml; fotografies de la Jefatura Provincial de Propaganda del Movimiento de Tarragona (1939-1970), 885 unitats; col·lecció de plànols i cartells de M. Sanromà, 173 unitats.

Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega: fons de les cambres agràries del Taladell (1961-1988), Claravalls (1939-1988), la Figuerosa (1949-1993), Maldà (1941-1994), Tàrrrega (1952-1994) i Guimerà (1947-1994), 16 ml; fons de l'empresa de cuirs i adobs Baldomer Trepas de Tàrrrega (segle XIX-XX), 25 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Terrassa: documentació de la secció d'obres i urbanisme del fons de l'Ajuntament de Terrassa (1982-1988), 94 ml; protocols del districte notarial de Terrassa (1968-1970), 122 volums; 4 llibres de comptabilitat del fons de l'empresa Francisco Verdera SA (1962-1983); escriptures notariais del fons de l'empresa SA Vapor Ventalló (1822-1939), 1 lligall; 3 llibres de comptes del fons comercial Pere Prat i Boada (1922-1931).

Arxiu Històric Comarcal de les Terres de l'Ebre: fons de la Mútua Patronal Agrícola Comarcal de Tortosa (1931-1982), 6 ml.; fons de les cambres agràries d'Alfara de Carles (1956-1980) i Reguers (1978-1993), i de la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos d'Alfara de Carles (1947-1977) i Reguers (1959-1977), 24 lligalls.

Arxiu Històric Comarcal de Valls: fons de les cambres agràries d'Alió (1962-1991), Figuerola del Camp (1962-1994), Nulles (1960-1991), el Pla de Santa Maria (1955-1992), el Pont d'Armentera (1948-1994) i Vilabella (1956-1993), i, de la Hermandad Sindical de Labradores y Ganaderos d'Alió (1952-1991), Figuerola del Camp (1963-1989), Nu-

lles (1972-1988), el Pla de Santa Maria (1955-1991), el Pont d'Armentera (1944-1994) i Vilabella (1958-1991), 9,35 ml.

Arxiu Històric Comarcal del Vendrell: fons de l'Ajuntament del Ven-

drell, documentació de les seccions d'Administració General, Proveïments, Beneficiència, Seguretat Pública i Població (1939-1979), 36 ml; protocols del districte notarial del Vendrell (1970), 3,10 ml.

NOUS INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ DELS ARXIUS

Febrer-abril de 1996

Arxiu Històric Comarcal de Cervera: inventari del fons de l'Ajuntament de Cervera (1332-1984).

Arxiu Històric Comarcal de Figueres: inventari-catàleg de la notaria de Figueres (1800-1895), 85 ml.

Arxiu Històric de Girona: inventaris de les sèries de contribució rústica (1923-1988) i urbana (1964-1985) del fons d'Hisenda; catàleg de les sèries de transports i comunicacions de l'administració perifèrica de l'Estat (1849-1979); inventari del fons del Jutjat de Districte número 2 de Girona (1975-1979).

Arxiu Històric Comarcal d'Igualada: inventaris dels fons dels ajuntaments de Pujalt (1855-1991), Santa Margarida de Montbui (1850-1992), Vallbona d'Anoia (1886-1989) i Orpí (1848-1989).

Arxiu Històric Comarcal d'Olot: inventari del fons de la Falange Española Tradicionalista y de las Jons d'Olot (1939-1976).

Arxiu Històric de Palafrugell: inventaris dels fons de Joan Granés i Noguera (1905-1927) i de la família Granés Noguera de Palafrugell (1880-1942).

Arxiu Municipal de Rubí: inventari general de la documentació de l'Ajuntament de Rubí (1716-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Sant Feliu de Llobregat: inventari-catàleg del fons de la família Claramunt i Mallofré (1834-1992), 0,65 ml.

Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners: inventaris de la Junta Electoral de Zona de Santa Coloma de Farners (1977-1995); del Club Olímpic Farners (1986-1991); de la secció d'esports del Consell Comarcal de la Selva (1991-1992); de les cambres agràries d'Amer (1936-1994) i Susqueda (1975-1994); del Consell Esportiu de la Selva (1988-1994); del fons patrimonial Iglesias

(1649-1924) i del fons patrimonial i comercial Sureda (1719-1970).

Arxiu Històric de Sitges: inventari del fons de la cambra agrària de Sitges (1956-1993) i dels testaments closos del fons notarial (1771-1854).

Arxiu Històric Comarcal de Solsona: inventaris dels fons de l'Oficina Comarcal de Joventut (1987-1993), de l'Escola de Capacitació Agrària del Solsonès (1977-1994) i del Centre d'Estudis del Solsonès (1984-1993).

Arxiu Històric Comarcal de Sort: inventaris dels fons dels ajuntaments d'Altron (1930-1976), Baén (1860-1969) i Enviny (1862-1970); de les cambres agràries d'Alins (1959-1994), Esterrí de Cardós (1950-1993), Farrera (1961-1994), Lladorre (1951-1993), Llavorsí (1961-1994) i la vall de Cardós (1951-1993); i de la col·lecció de fotografies d'àmbit comarcal (1940-1960).

Arxiu Històric de Tarragona: inventari dels expedients d'interns del Centre Penitenciari de Tarragona (1939-1974), Tortosa (1939-1974) i el Vendrell (1910-1951).

BIBLIOGRAFIA

Arxiu Municipal del Districte de Sant Martí. Barcelona: Ajuntament [1996] (tríptic).

Butlletí informatiu de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Any 8 [Barcelona] (gener-febrer 1996), núm. 34, 4 pàg.

CLARA I RESPLANDIS, Josep. «Valentí Fargnoli, fotògraf del Ripollès». A: *Annals 1993-1994.* Ripoll: Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès, desembre 1995, pàg. 109-118.

European Archives News. INSAR. Information Summary Archives. Núm. 1 (Brussel·les: European Commission, estiu 1996). 12 pàg.

FONTANA, Josep; SERRA I PUIG, Eva; SOBREQÜÉS I CALLICÓ, Jaume. «Preocupació per l'Arxiu de la Corona

d'Aragó». *Serra d'Or*. Any XXX-VIII [Barcelona] (maig 1996), núm. 437, pàg. 20[372]-21[373].

GRAU, Dolors; SAURÍ, M. Concepció. «La Costa Brava de Josep Granés i Hostench». A: *Revista de Girona*. [Girona] (març-abril 1996), núm. 175, pàg. 42-45.

GRAU i PUJOL, Josep Maria T.; PUIG i TÀRRECH, Roser. «L'alteració dels cognoms a l'inici del Registre Civil (Santa Coloma de Farners, 1875-1877)». *Societat d'Onomàstica. Butlletí interior*, [Barcelona] (març 1995), núm. LX, pàg. 328-334.

La Tàrrrega noucentista 1900-1936. *Mostra fotogràfica de Salvador Alabareda Flaquer*. Direcció tècnica i textos de Jaume Espinagosa i Marsà i Gener Gonzalvo i Bou. Tàrrrega: Museu Comarcal de l'Urgell, Arxiu Històric Comarcal de Tàrrrega, 1996. [10] f.

LÓPEZ GÓMEZ, Pedro. «Consideracions sobre la reclassificació dels fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb una postil·la a un "comentari apocalíptic"». *L'Avenç. Revista d'Història* [Barcelona] (maig 1996), núm. 203, pàg. 46-49.

LÓPEZ RODRÍGUEZ, Carlos. «Comentaris a un Apocalipsi: l'Arxiu de la Corona d'Aragó i els quadres de classificació organicofuncionals». A: *L'Avenç. Revista d'Història* [Barcelona] (maig 1996), núm. 203, pàg. 42-45.

LÓPEZ RODRÍGUEZ, Carlos. «La reclasificació de l'ACA: teoria i praxi». *L'Avenç. Revista d'Història* [Barcelona] (juny 1996), núm. 204, pàg. 63-65.

LUME, Lucio. *Il patrimonio documentario dell'Archivio di Stato di Roma*. Roma: Archivio di Stato di Roma, Scuola di Archivistica, Paleografia e Diplomatica, 1994 (Studi e strumenti; 5). 116 pàg.

LLIGALL. *Revista catalana d'arxivística*. Núm. 10 (Barcelona, 1995). 245 pàg.

MACÍAS RODRÍGUEZ, Francisca. «Las comisiones locales de patrimonio histórico-artístico y sus fondos documentales: la comisión de Écija (Sevilla)». *Boletín de la Asociación Española de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas*. Vol. XLV [Madrid] (juliol-setembre 1995), núm. 3, pàg. 51-76.

MASSIP I FONOLLOSA, Jesús. *Inventari de l'Arxiu Històric de Tortosa*. Tortosa: Diputació de Tarragona, 1995. 2 vol. Tarragona: Diputació de Tarragona, 1995. 456 i 676 pàg.

MASSOT I MUNTANER, Josep. *Història*

de l'Obra del Cançoner i complement a l'inventari de l'arxiu. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995, 365 pàg. (Obra del Cançoner Popular de Catalunya, Materials; v)

MAYANS, Antoni. «El fons documental de la Falange, parcialment recuperat». *440 m. sobre el nivell del mar*. [Olot] (1996), núm. 12, pàg. 48-49.

«Memòria 1995. Arxiu Municipal». A: *Sant Feliu de Guíxols. Arxiu i Museu d'Història de la Ciutat*. [Sant Feliu de Guíxols] (juny 1996), núm. 24, pàg. 2-5.

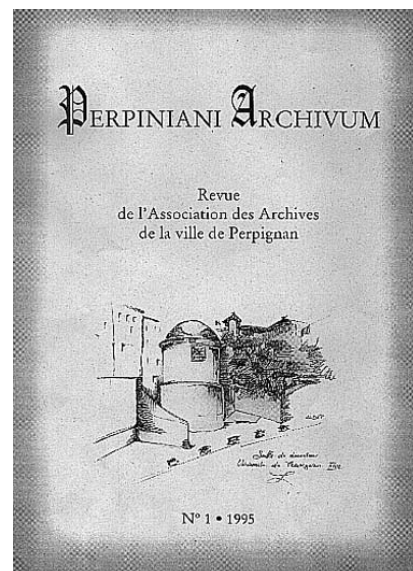
PÉREZ GÓMEZ, Xavier. «La documentació de les cambres agràries locals». A: *Quaderns de la Selva*. [Santa Coloma de Farners] (1995), núm. 8, pàg. 211-216.

PERPINIANI ARCHIVUM. *Revue de l'Association des Archives de la ville de Perpignan*. [Perpinyà] (novembre 1995), núm.1, 102 pàg.

PLANES i ALBETS, Ramon. «Agonia i futur de l'Arxiu de la Corona d'Aragó». A: *Avui*. Núm. 6727

(Barcelona, 10 juliol 1996), pàg. 38.

SANS I TRAVÉ, Josep M.; FERRER, Francesc; et al. *Els papers de Salamanca. Història d'un botí de guerra*. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1996 (Descoberta; 22). 213 pàg.

ARXIU NACIONAL DE CATALUNYA

Els documents de la Secció d'Arxius de la Generalitat de Catalunya (1931-1940)

Segons la Llei 6/1985, d'Arxius, «la documentació política i administrativa de la Generalitat republicana que, per qualsevol títol, és en poder d'institucions públiques de Catalunya, ha d'ésser lliurada a l'Arxiu Nacional de Catalunya o a l'arxiu històric comarcal designat pel Departament de Cultura per raons de la procedència del fons». Els principis arxivístics de procedència i de titularitat dels fons fonamenten la restitució dels documents a la institució que els va generar o bé a la que hagi heretat la titularitat dels seus drets.

Seguint aquests principis legals i doctrinals, a començament de 1995 el Departament de Cultura inicià les gestions per a la recuperació de la documentació de la Secció d'Arxius. El 6 de juny, el conseller de Cultura de la Generalitat, Joan Guitart i Agell, sol·licità oficialment a l'alcalde de Barcelona la restitució de la documentació de la Secció d'Arxius del Servei de Patrimoni Històric, Artístic i Científic de la Generalitat republicana, que es trobava dipositada a l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Durant els anys de la guerra, el càrrec de cap de la Secció d'Arxius de la Generalitat i el de director de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona van recaure en la persona d'Agustí Duran i Sanpere. Per aquest motiu l'esmentat fons ha restat durant tots aquests anys en aquella institució municipal.

El 6 d'octubre de 1995, el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar la proposta d'acord presentada pel regidor president de la Comissió de Presidència i Política Cultural, consistent en la restitució de l'esmentada documentació a la Generalitat de Catalunya. Finalment, el 16 d'octubre de 1995, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, sota la presidència del senyor Jordi Pujol i del senyor Pasqual Maragall, es procedí a l'acte oficial de restitució i a la signatura del conveni corresponent, acompanyat d'un inventari sumari de la documentació.

Pel que fa a la difusió del contingut del fons, a l'exposició inaugural de la nova seu de l'ANC (23 d'abril de 1995) es van presentar alguns docu-

ments que il·lustraven la creació de l'Arxiu General de Catalunya, precedent de l'actual Arxiu Nacional de Catalunya.

Instal·lat actualment en 18 capses, aquest petit fons, si bé no destaca pel seu volum, ho fa pel seu singular contingut. D'una banda, aquesta documentació de la Secció d'Arxius evidencia la materialització de l'antic projecte de creació d'un Arxiu General de Catalunya durant el període republicà, a més de recollir informació sobre els seus antecedents i, d'altra banda, explica tot el procés del reeixit salvament dels arxius catalans durant la guerra de 1936-39, i es converteix així en una font de consulta obligada per a la recerca de la història dels arxius del nostre país.

D'acord amb el tipus d'informació que aquests documents ens ofereixen, podríem establir els períodes següents: 1) Documentació referent als estudis i projectes d'un sistema d'arxius a Catalunya i als antecedents de la Secció d'Arxius (1931-1936).

En aquest bloc destacariem la documentació del Consell de Cultura, creat el 9 de juny de 1931 com a organisme de caràcter tècnic i assessor, estructurat en cinc ponències. Una d'aquestes ponències, l'anomenada Ponència d'Arxius, Biblioteques i Belles Arts, s'encarregava del patrimoni documental. També hi destaca la referent a la Llei de Patrimoni Històric, Artístic i Científic de Catalunya (1934). A més a més, inclou documentació del concurs per determinar el segell de la Generalitat (1931) i del Patronat de Turisme de Catalunya (1933-1934).

2) Documentació referent al salvament del patrimoni documental que va dur a terme la Secció d'Arxius (1936-1939). Aquest bloc comprèn la major part del volum del fons. La Secció d'Arxius, constituïda per decret de 2 de juny de 1936 amb el nomenament com a cap d'Agustí Duran i Sanpere, va haver d'afrontar unes circumstàncies inesperades, és a dir, l'aixecament militar del 18 de juliol amb la consegüent guerra civil. Davant d'aquesta situació d'emergència, A. Duran i Sanpere i un nombrós equip de col·laboradors engegà el salvament del patrimoni documental català. Un decret de 9 d'agost de 1936 definia el marc d'actuació de la Secció d'Arxius, i posava a disposició de la Generalitat tota la documentació anterior al segle XIX, tant pública com privada. El 29 de setembre, un decret signat pel conseller primer, Josep Tarradellas, i pel conseller de Cultura, Ventura Gassol, feia realitat

la creació d'un Arxiu General de Catalunya, i el situava al palau episcopal de Barcelona. De tota manera, va ser necessari utilitzar altres dipòsits provisionals per concentrar els arxius d'arreu de Catalunya, com ara el convent de l'Esperança dins la ciutat de Barcelona o la casa Balcells i el mas Noguer de Viladrau (Osona). Però els perills de la guerra obligaren finalment a situar l'Arxiu General al monestir de Pedralbes, on va romandre tota la documentació fins a finalitzar el conflicte bèl·lic.

A través d'aquests testimonis documentals podem seguir aquesta trajectòria històrica. En primer lloc, tenim la legislació que regulà el naixement i el funcionament de la Secció d'Arxius i de l'Arxiu General de Catalunya. Podem conèixer els noms de les persones que formaren part de la Secció i també de tots aquells que col·laboraren en uns moments en què el patrimoni documental era en perill: llistes i acreditacions del personal, oficis informant les autoritats competents de les missions que havien de dur a terme, etc. Entre els noms de les llistes i carnets, trobem els d'algunes personalitats actuals del món de les lletres.

Pel que fa a la gestió econòmica, tenim informació tant del sou que podia cobrar un funcionari de la secció com de les despeses realitzades per a l'adequació i el manteniment dels dipòsits documentals. I, fins i tot, veiem el que representà finançar les tasques de tractament arxivístic dels fons (classificació, ordenació, inventari) i de restauració, que paral·lelament a la recollida d'arxius s'anaven desenvolupant als diferents dipòsits mentre continuava la guerra.

Els passos seguits per a la protecció i la concentració d'arxius, resten reflectits en els documents: sol·licituds d'informació als arxivers de les diferents poblacions catalanes sobre l'abast cronològic dels fons que custodiaven i d'instruments de descripció, reculls d'informació diversa sobre els arxius que s'havien de protegir, programació de visites i trasllats, etc. Pel que es desprèn de la documentació, a mesura que es rebia la informació i es realitzaven les gestions oportunes, anaven conformant-se els diferents expedients. Els més complets són els dedicats a l'Arxiu de l'Audiència Territorial de Barcelona, l'anomenat Arxiu de la Corona d'Aragó i l'Arxiu Històric de Protocols de Barcelona.

Respecte a la resta d'arxius concentrats, no disposem d'expedients individuals. Però això és compensat per les referències que evidencien la gran

quantitat i la diversitat d'arxius salvats. Dins d'aquesta diversitat, hi ha arxius patrimonials, municipals, notariais, de les antigues comptadores d'hipoteques, judicials, parroquials, episcopals, conventuals i gremials d'arreu de Catalunya.

Un aspecte que també podem documentar d'aquest recorregut és la instal·lació de la documentació en els diferents dipòsits. Per fer això disposem dels expedients del convent de l'Esperança, el monestir de Pedralbes i de Viladrau, entre d'altres, que ens ofereixen fins i tot els plànols amb la instal·lació dels diferents fons.

Però, si algú vol captar l'essència del que conté aquesta documentació, pot fer-ho donant un cop d'ull al dietari incomplet, corresponent als anys 1936-1938 —probablement adjudicable a Agustí Duran i Sanpere—, de la Secció d'Arxius i de la seva tasca de salvament del patrimoni documental català.

3) Documentació referent a la dissolució de la Secció d'Arxius i retorn dels arxius protegits als seus llocs d'origen (1939-1940).

Ocupat el país per l'exèrcit de Franco, l'Arxiu General de Catalunya i la Secció d'Arxius foren suprimits, com la resta d'organismes de la Generalitat. L'abril de 1939 A. Duran i Sanpere elaborà una memòria sobre l'actuació de la Secció d'Arxius. D'altra banda, també tenim testimoni de com el Servicio de Recuperación Bibliográfica y Documental va gestionar el retorn de la documentació als seus llocs d'origen.

La restitució de la documentació de la Secció d'Arxius del Servei de Patrimoni Històric, Artístic i Científic de la Generalitat contribueix d'una manera notable a reconstruir i completar el fons de la Generalitat de Catalunya i el seu contingut permet conèixer un dels episodis més destacats de la història recent dels arxius catalans, la lloable i reeixida tasca que van dur a terme, des de la Generalitat, Agustí Duran i Sanpere i els seus col·laboradors, a fi de salvar el patrimoni documental català.

M. MERCEDES DÍAZ
JAUME ZAMORA

Ingressos

(febrer - maig de 1996)

Àrea dels Fons de l'Administració:

Documentació d'assistència social generada pel Comitè Directiu Central del *Segell Pro Infància* (1933-1938) i pel Patronat d'Assistència Social de

les Cases de Caritat, Maternitat, Expòsits i de Protecció de Menors de Barcelona, lliurada pel doctor Joan Solé i Pla, 0,2 ml; documentació de cultura i ensenyament produïda per la Junta de Ciències Naturals (1932-1936), per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana (1936-1938), i per l'Escola Oficial d'Infermeres (1933-1934), lliurada pel doctor Joan Solé i Pla, 0,2 ml; documentació de gestió i d'exploració de la Delegació Territorial del Govern a Barcelona (1956-1995), 112 ml; documentació bàsicament d'exploració, generada per la Direcció General de la Funció Pública (1981-1995), 72 ml; expedients d'interns de la Presó Model de Barcelona (1960-1976), 7,2 ml; Junta Electoral Provincial de Barcelona. Eleccions Legislatives 1996 (1996), 100 ml.

Àrea dels Fons Històrics

Fons d'empreses: Manufacturas Sedó SA, documentació microfilmada de l'arxiu privat del senyor Xavier Sedó (fundació de l'empresa i patrimoni) que complementa el fons ja dipositat a l'ANC (segle XIX-XX), 20 rodets de microfilm. Fons d'associacions i fundacions: fons de l'associació «Casa Nostra» (1963-1985) de Suïssa, 10 ml; fons de l'associació cultural Enllaç (1970-1983), 4 ml; fons de la Unió Sindical Obrera de Catalunya (USOC) (1960-1987), 12 ml. Fons familiars i patrimonials: fons Arquer d'Arenys de Munt (Maresme) (segle XIII-XIX), 0,5 ml i 218 pergamins; documentació patrimonial de la família Bosc de Bordils (Gironès) (segle XIII-XIX), 0,5 ml i 22 pergamins; documentació de les famílies Rosselló i Boada, emparentats amb els Bernic de Sant Feliu de Guíxols (Baix Empordà) (segle XIX-XX), 0,1 ml; documentació de la família Vilaclara de Barcelona (segle XVIII-XX), 0,5 ml. Fons personals: documentació de Narcís Carreras i Guiteras (1920-1940), 0,5 ml; 241 esborranys d'articles, 1 fotografia i un retrat de Pere Aldavert (1917-1932), 0,5 ml; fons personal de Joan Solé i Pla (1750-1950) 4,5 ml; documentació original dels poemes de Carles Riba i Bracons presentats als Jocs Florals de 1912 que s'afegeix al fons Carles Riba i Bracons - Clementina Arderiu i Voltas dipositat a l'ANC (1912), 1 carpeta; dossiers de temes mèdics (endocrinologia) i obra publicada de Joan Vilaclara (1932-1938), 2,8 ml; correspondència entre Eugeni d'Ors i Ramon Rubacado que s'afegeix al fons Ramon Rubacado i Comerma (1908-1986), 0,2 ml; documentació sobre el

Batalló de voluntaris catalans de Joan Solé i Pla que s'afegeix al fons Joan Solé i Pla / Batalló de voluntaris catalans Primera Guerra Mundial (1914-1938), 0,2 ml i 3 fotografies.

Àrea dels Fons d'Imatges, Gràfics i Audiovisuals

2.989 vídeos de diferents formats produïts pel Programa de Mitjans Audiovisuals de la Direcció General d'Ordenació Educativa i 3 K7 (1983-1995); 64 negatius pas universal b/n sobre els fets de març de 1966 al convent dels Caputxins de Sarrià; 18 negatius pas universal b/n de la commemoració de la Caputxinada de 1976; 8 negatius pas universal en color de la commemoració de la Caputxinada de 1986; 6 negatius 6x6 b/n març-abril 1968 del servei militar de Guillem Martínez a Port de la Selva; 5 diapositives de vidre de l'obra pictòrica de Josep Obiols (1920-1930); 3 positius en color de Josep Tarradellas a Saint Martin-le-Beau, i 24 positius en color i 12 negatius de 35 mm en color de l'homenatge a Ventura Gassol de Josep Quintana (1970-1979); un àlbum de Josepa Padrós i Mallol, de 104 fotografies 6x9 b/n, corresponent a un viatge a Alemanya i Itàlia (1930-1939); 7.200 plaques de vidre, 500 positius b/n i negatius flexibles en 35mm i de 6x6 per quantificar, de l'activitat professional de Gabriel Casas i Galobardes (1920-1970).

Crònica

— El 19 de març, a les 12 h, al Palau de la Generalitat i en presència del senyor Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, del Sr. Josep Maria Sans i Travé, director de l'ANC, i del Sr. Josep Maria Carrau i Ramon, director del Servei d'Estudis de La Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, es va signar el contracte de dipòsit de la col·lecció del *Diario de Barcelona* a l'ANC.

— Acord amb el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca per al tractament arxivístic de diverses sèries documentals generades per diferents unitats administratives del Departament. Signat el 7 de febrer de 1996 per la secretària general del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la senyora Marta Lacambra i Puig, i pel secretari general del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya, senyor Lluís Vázquez i Pueyo. — Acord amb el Departament de Governació per al servei de custòdia

i sol·licitud de documentació de la Delegació Territorial del Govern a Barcelona. Signat el 12 de març de 1996 per la secretària general del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, la senyora Marta Lacambra i Puig, i el secretari general del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya, el senyor Roger Lappacher i Creuhet.

— L'1 de febrer, a les 20 h, a la seu dels Serveis Territorials de Cultura de Lleida, va tenir lloc l'acte d'inauguració de l'exposició *L'Arxiu Nacional de Catalunya. Una institució al servei de l'Administració de Catalunya, de la societat i de la Cultura. El Fons President Francesc Macià de l'ANC*.

— El 25 d'abril, a les 20,30 h, al Palau Marc (Barcelona), en el marc de la 8a Primavera Fotogràfica, va tenir lloc l'acte d'inauguració de l'exposició *Cambra Fosca 1936-1946. Imatges de Catalunya dels fotoperiodistes Brangulí* de l'ANC. L'Acte va ser presidit pel conseller de Cultura, senyor Joan Guitart i Agell.

— De l'11 al 19 d'abril, de 9 a 14 h i de 15,30 a 19 h, va tenir lloc a l'ANC el *Curs sobre el tractament arxivístic i tècnic de la documentació en suport fotogràfic*, organitzat per l'ANC i l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

— De l'11 d'abril al 16 de maig, dijous de 19 a 21 h, va tenir lloc a l'ANC el *Curs de Genealogia*, organitzat per la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia amb la col·laboració de l'ANC.

— Del 13 de març al 17 d'abril, dimecres de 19 a 21 h, va tenir lloc a l'ANC el *Curs de paleografia moderna segles XVI-XVIII*, organitzat per la Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia i Vexil·lologia amb la col·laboració de l'ANC.

— El 28 de març de 9 a 14 i de 15,30 a 19 h, va tenir lloc a l'ANC la *Jornada sobre la Llei del Patrimoni Cultural Català*, organitzada per l'ANC i l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

El proppassat mes de novembre visità l'ANC Josep M. Gavín i el seu esplèndid estol de col·laboradors de l'Arxiu Gavín. Cal recordar que l'any 1994 l'Arxiu Gavín acomplí el seu quarantè aniversari i que en el futur tota la seva documentació passarà a formar part de l'ANC.